

SLOVENSKI NAROD

Objava vsak dan popoldne, izvenredni dodatki in priložnosti. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vsta 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvo: Kraljeva ulica št. 5, priloge. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Kriza v SLS

V političnih krogih se je že dalje časa opazilo, da v deželi Danski ni vse v redu in da poka v avtonomistični SLS na vseh koncih in krajih. Podozljivo ljudstvo, ki je pri predzadnjih skupščinskih volitvah skoraj kompaktno glasovalo za SLS — v trdni veri, da ne bo ostalo samo pri obljubah, ki so jih klerikalni agitatorji kar na debelo razmetavali — je začelo uvidevati, da je bilo prevarano. Težka gospodarska kriza, ki postaja vedno občutnejša, je odprla marsikomu, ki je doslej še slepo veroval v klerikalne obljube, oči in danes padajo doslej najtrdnije trdnjave SLS. Pa ne le v ljudstvu, tudi v vodilnih krogih SLS vedno bolj narašča nezadovoljstvo z vodstvom klerikalne politike, ki stoji pod komando krive palice, ne oziraje se na potrebe naroda in države. Centralizacija klerikalnega tiska, s katero so bili štajerski pristaji SLS postavljeni pod strogo kontrolo ljubljanskih komandirjev, je izbila sodo dno. Igračkanje s komunisti, ni ostalo brez posledic in danes si vodstvo SLS ne ve več pomagati. Isti ljudje, ki so vsa leta sem pretiravali s svojimi avtonomističnimi gesli, danes iščejo izhoda iz politične zagate v toli preklinanem centralizmu, da prikrrijejo popolni fujasko in krah svoje brezplodne in škodljive politike. SLS se resno pripravlja, da zleze v vlado in nobena žrtev ji ni preveč, da doseže ta svoj cilj in sedaj še edino nado, da se vzdrži na političnem polju.

To najjasnejše potrjuje seja vodstva SLS, ki se je vršila minulo nedeljo v Ljubljani. Na tej seji je podal dr. Korošec, kakor poroča „Slovenec“, obširno poročilo o političnem položaju „Slovenec“, je imel doslej hvaljevedno navado, da je vsak Korošev govor do besedno ponatisnil. Tokrat pa se omejuje na kratko konstatacijo, da se je vršila seja in objavila le kratko resolucijo. Pa tudi ta resolucija pove več, kakor je morda vodstvu SLS ljubo. Iz nje se jasno zrcali, da je SLS zašla v neznosno situacijo ter da ji preti neizbežen polom. Edini izhod za SLS je takojšen vstop v vlado. O tem se je vršila dolgotrajna debata, in se bil končno sprejet sklep, da je treba žrtvovati vse, če treba tudi program in osebo. Po vzorcu g. Radića naj SLS zataji svoj avtonomistični program in naj se odkrito izjavi za centralizem, ki ga je doslej vedno z vsemi sredstvi pobijala. Resolucija pravi doslovno: »Val nezadovoljstva, ki med ljudstvom vsak dan bolj narašča, se more zajeziti samo tako, da se pereča finančna, gospodarska in socialna vprašanja vzamejo resno in odločno v pretres ter se postavijo kot prva in temeljna točka v program vlade.« To se pravi z drugimi besedami, treba je, da gremo za vsako ceno v vlado, kajti »v sled nesrečne, po strankarskih vidikih uravnanne finančne, gospodarske in socialne politike so se razmere v državi, posebno pa še v Sloveniji tako poslabšale, da se nahajamo danes sredi težke gospodarske krize.«

Veseli nas, da so končno tudi klerikalci sami prišli do uvidevanja, da je njihova politika zadala Sloveniji, koje »edina in legalna zastopnica je SLS«, najhujše udarce in v največji meri povzročila sedanjo krizo. Kajti kako vse drugače bi bilo danes stanje Slovenije, da je SLS mesto rimske, vodila politiko, ki bi odgovarjala potrebam ljudstva in države.

Toda bojimo se, da prihaja spoznane prepozno. Četudi bo SLS žrtvovala vse, da pride v vlado, zaupanje ljudstva je za vedno izgubila. Avtonomijo bo sama zatajila, vera in drugi taki šlagerji pa danes tudi v najzgodnejši vasi ne vlečejo več.

Za notranjo konstatacijo v stranki je zelo značilen odstopek I. strankinega podnačelnika prof. Remca, ki ga je seja vzela brez debate na znanje. Dne 14. novembra se bo vršil v Celju shod zaupnikov SLS, in do takrat upa vodstvo, da mu bo uspelo doseči z radikalno stranko primeren aranžma, ki bo omogočil SLS vstop v vlado. S tem upajo voditelji, da bodo vsaj za enkrat še potlačili razburjenje duhove.

— Beograd, 12. oktobra. »Politika«: prinaša informativno poročilo o seji vodstva SLS, ki je bila v nedeljo v Ljubljani. List ugotavlja, da je stranka sklenila prepustiti dr. Korošcu popolnoma svobodno roko in da pomenja resolucija, ki je bila objavljena o seji, preokret v politiki SLS. Stranka je pripravljena sodelovati v vladi. »Politika« trdi, da so vodilni krogi v tem smislu razumeli tudi včerajšnji govor dr. Korošca na banketu na čast češko-slovaških parlamentarcev v hotelu »Union«.

Vlada poda danes demisijo?

Hotela je poravnati zagrebški incident z javnim komuničanjem, ki pa so ga radičevci odklonili. — Zato se za popoldne pričakuje demisija vlade.

— Beograd, 12. oktobra. Ministri, ki so prispeli na sejo Narodne skupščine ob 12. so odklonili novinarjem vsako izjavo. Doznava se, da je ministrska seja sklepala o komuničanju, s katerim naj bi se obsodilo postopanje Stepana Radića povodom prihoda češko-slovaških parlamentarcev v Zagreb. Radičevci ministri so se uprli predlaganemu komuničanju. Tekom seje so se telefonsko razgovarjali s Stepanom Radićem v Zagrebu ter mu sporočili zahtevo radikalnih ministrov. Stepan Radić je gladko odbil komuničanje.

Po končani seji je predsednik vlade govoril telefonskim putem z Nikolo Pašićem. Sodi se, da je Uzunović sporočil g. Pašiću sklep radikalnih članov vlade, da poda vlado popoldne svojo demisijo. Popoldne se predsednik vlade odpelje v Topolo, kjer bo, kakor se zbiruje, podal kralju ostavko vlade. — Ob 13. je bil ministrski predsednik Uzunović v svojem kabinetu, kjer je sestavljal besedilo ostavke. V vseh političnih krogih je zavladalo naravnost nervozno pričakovanje popoldanskih dogodkov.

Skrivnostna seja ministrskega sveta

Vlada je včeraj in danes skoro v permanenci in ima neustane seje. — Današnje posvetovanje je trajalo štiri ure. — Uzunović na dvoru. — »Vrag ve, kaj je!«

— Beograd, 12. oktobra. Dogodki zadnjih dni, predvsem incidenti pri sprejemu češko-slovaških parlamentarcev v Zagrebu ter nekvalficirano obnašanje voditelja HSS in glavnega stebra sedanje vlade g. Stepana Radića, so vzbudili v političnih krogih veliko zanimanje ter osredotočili vse kombinacije o nadaljnjih dogodkih na včerajšnji dopoldanski in popoldanski seji ministrskega sveta. Vse časopise, brez razlike strank, napoveduje usodne dogodke. Sinoči se je raznesla vest, da bo vlada danes popoldne demisijonirala. Že sinoči je bilo naznanjeno, da bo vlada nadaljevala danes ob 8. zjutraj svojo včerajšnjo sejo ter stopila pred Narodno skupščino z važnimi izjavami. Iz vsega tega je razumljivo, zakaj je zavladalo v prestolnici tolikšno zanimanje za izredno zasedanje Narodne skupščine. Otvoritev seja je bila napovedana danes za 10. uro.

Točno ob 8. zjutraj so se pripeljali v predsedništvo vlade posamezni ministri, tako da je pričela seja ministrskega sveta pod vodstvom predsednika vlade Nikole Uzunovića brez zamude. Pred Narodno skupščino se je nabralo tekot dopoldneva izredno veliko število radovednega občinstva. Zanimanje političnih krogov in občinstva se je povečalo, ko se je doznalo, da seje ministrskega sveta ob 11. še ni konec. Raznesle so se vesti, da se pripravljajo burni in važni dogodki. Občinstvo je

zato odšlo pred zgradbo predsedništva vlade, kjer je čakalo, kakor v dneh velikih kriz na konec seje ministrskega sveta in na ministre.

Seja ministrskega sveta se je zavlekla do 12. ure. Po končani seji je predsednik Uzunović odšel na dvor, kjer je posetil ministra dvora Jankovića. Ko je zapuščal dvor, je kazal Uzunović napram novinarjem prisiljeno dobro voljo. Novinarji so ga vprašali, zakaj je posetil ministra dvora, na kar je predsednik vlade odgovoril: »Odšel sem k ministru dvora Jankoviću, da mu vrnem njegov včerajšnji poset.«

Po končani seji ministrskega sveta so se ministri napotili v Narodno skupščino, da prisostvujejo seji Narodne skupščine. Vaš poročevalec se je približal ministru za trgovino in industrijo dr. Krajaču ter ga prosil, naj mu pojasni, kaj se dogaja v vladi in kaj naj pomenijo včerajšnji in današnji dopoldanski skrivnostni dogodki. Dr. Krajač je odgovoril nestrano in nervozno: »Ne vem ničesar. Vrag naj ve, kaj je; nekaj je!« Tudi drugi ministri niso povedali ničesar, vsem pa se je čitala z obrazov velika nervoznost.

Radi nepričakovano dolgega posvetovanja ministrskega sveta se je zavlekla tudi otvoritev seje Narodne skupščine. Seja se je ob skoro polnočnem uru udeležili vsi poslanci in ob nabito polnih galerijah začela še le po 12. uri.

Seja Narodne skupščine

— Beograd, 12. oktobra. Izredno zasedanje Narodne skupščine je bilo otvorjeno z dveurno zamudo danes ob 12. Po uvodnih formalnostih so bile prečitane vdanostne brzojavke predsednika Narodne skupščine kralju in kraljici povodom rojstnega dne prestolonaslednika Petra ter odgovor kralja. Nato so bili prečitani razni ukazi o spremembah v vladi tekot parlamentarnih počitnic. Poslanca radikalne stranke Branko Stakić in Milan Petrović sta odložila svoja mandata.

Nato sta bila prečitana zakonski načrt o ureditvi agrarnih odnosov v Dalmaciji in zakonski predlog finančnega ministra o naknadnih kreditih za leto 1926/27. Ta predlog je bil takoj izročen finančnemu odboru. Ob 13. je seja še vedno trajala.

Vladni listi o Radiću

— Beograd, 12. oktobra. Oba vladna lista »Vreme« in »Samouprava« objavljata uvodnike o Stepanu Radiću in o incidentih, ki jih je povzročil v Zagrebu. Lista smatra, da bodo imeli incidenti velike posledice. »Vreme« ugotavlja, da so incidenti plod človeka, kojega duševno ravnotežje ni normalno. List konstatira, da je Stepan Radić nemogoč kot šef vladne stranke. Zato mora HSS vreči Stepana Radića, ako hoče še dalje ostati v vladni koaliciji. »Samouprava« pa ugotavlja, da je bil natop Stepana Radića take prirode, da škodi interesom države in koalicije. Tudi vse ostalo časopise objavlja komentarje o položaju vlade in ugotavlja, da se nahaja vlada v zelo kočljivi situaciji.

KRALJEVSKI PAR V SAMOSTANU ZICI

— Topola, 12. oktobra. Včeraj popoldne je kraljevski par obiskal zgodovinski samostan Zica, kjer je bilo kronanih 7 srbskih kraljev.

Preorijentacija madžarske politike

Važne izjave madžarskega poslanika na Dunaju.

— Dunaj, 12. oktobra. Povodom velike nezadovoljnosti italijanskega tiska radi izjave dr. Nizsića o predložitvi pogajanjih s Madžarsko radi iznoda na morje preko Splita je danes izjavil, kakor madžarski poslanik dr. Ambrosy nastopi.

»Ni mi znana pisava italijanskega »Secola« o tem vprašanju. A predpostavjam, da piše »Secola« tako, kakor sem čvješčen Razvren, da je »Secola« in italijanski prej Reka na sručen kakor Split in da bi Italija želela pritegniti madžarski izvez preko Reke. Ne tajim, da bi to odgovarjalo tudi našim željam, ali mi je prvem nezamislivo, kako more Italija zahtevati od nas, da izvažamo svoje blago preko Reke, ko nam ponuja Jugoslavija znatne koristi, se za prevoz madžarskega blaga preko Splita. Madžarska rabi pot do morja. Neumestno je, da odklonimo, ako nam Jugoslavija gre na roko. Prepustam razsudi italijanske javnosti, ako to pomenja že čenem novo smer jugoslovenske politike napram Italiji. Sporazum in dobri odnosi med Jugoslavijo in Madžarsko so življenjska potreba ene in druge stranke ter bo to ob enem novo in čvrsto jamstvo za mir v Srednji Evropi.«

PAŠIČEV POVRATEK

— Beograd, 12. oktobra. Tajništvo radikalnega kluba je prejelo službeno obvestilo, da se bo vrnil g. Pašić v Beograd najkasneje do 20. oktobra. Pašić bo takoj po povratku v Beograd sklical sejo glavnega odbora radikalne stranke. Na seji se bo določil kraj in dan državne konference NRS. Iz ožje Pašičeve okolice se doznava, da odpotuje Pašić v slučaju lepega vremena že v četrtek iz Cavcata, tako da bo v soboto že v Beogradu.

Ponesrečen napad na poštno ambulanco

Sinoči je bil izvršen že drugi napad na železniško ambulanco na dolenski progi. — V vagonu je bila velika vsota denarja, ki je pa roparji k sreči niso dobili.

Sinoči takoj po prihodu dolenskega vlaka ob 20.40 so se na glavnem kolodvoru in pozneje po mestu razširile vesti o poskusnem napadu na poštno ambulanco na dolenski progi med postajama Smarje-Sap in Škofeljo. Nekateri so vedeli celo povedati, da so roparji odnesli iz ambulance skoraj polmilijski znesek in so baje celo ubili spremljevalca ambulane voza. Te vesti so se pozneje izkazale za pretirane, ko je ekspozitura policijskega ravateljstva na glavnem kolodvoru zaslila spremljevalca ambulance poštnega manipulant Leopolda Cudermana.

Dolenski večerni potniški vlak odhaja iz Smarja ob 20.06 proti Ljubljani, kamor prihaja ob 20.40. Vlak je zapustil postajo Smarje-Sap ter prevozil med postajama Smarje in Škofelja se nahajajoči predor, ukar je precejen ovinek na velikem nasipu. Ko je vlak na nasipu vozil zelo počasi, je spremljevalec poštne ambulance Leopold Cuderman zaslil sumljiv ropot pri oknu velikih vrat ambulane voza ter opazil, da stoji na deski ob vagonu dva neznanca. M. ška, ki slušata odpreti zaklenjena vrata. Manipulant je takoj skočil v pisarniški oddelek vagona, kjer je bil v vrečah gotovine za 200.000 Din. Med tem časom je eden obeh m. ških potegnil ambulano okno za približno 20 cm navzven, na kar je pošil strel iz revolverja, ki je zdrobil okensko stipo. Cuderman videl nevarnost, je potegnil za zaslon zavora, da je tako alarmiral strojevalto, ki je hitro ustavil lokomotivo oziroma

vlak. V tem je počil še drugi strel, ki pa tudi ni zadell.

Ko se je vlak ustavil, je g. Cuderman opazil, kako sta oba napadalec tekla po velikem nasipu v temo. Kolikor je mogel ugotoviti, sta bila napadalec še mlada; eden je imel na glavi klobuk svetle barve.

Ambulančni voz so takoj pregledali ter našli eden revolverski projektil na mizi tik okna pisarniškega oddelka, drugega niso našli.

O dogodku takoj brzojavno obveščena žandarmerija v Grosupljem je začela zasledovati oba napadalec v vse smeri, toda brez uspeha.

Napadalec sta se morala najbrže voziti v potniškem vagonu, ki je bil priključen neposredno ambulancnemu, in sta najbrž vstopila na postaji v Smarju-Sapu. Ambulančni voz ima na obeh straneh kakor voz dolgo hodno desko, na katero se prav z lahkoto stopi z osebnega voza. Železniški in tudi poštne upravi bi bilo priporočiti, da odpravi na dolenski progi stare ambulane vozove, katerih nevarnost se je ponovno potrdila že povodom zadnjega, vsem še v spominu stoječega napada na ambulanco med postajama Grosuplje in Predoslje.

O napadu je bila obveščena tudi ljubljanska policija, ki se zanj intenzivno zanimala in odide danes na mesto napada nadzornik g. Zajdel, da ugotovi eventualno še vidne sledove, ki sta jih zapustila napadalec pri svojem begu.

Dogodki križem Jugoslavije

Dne 7. t. m. je bil v Varaždinu izvršen strahovit umor, kakršen pač še ni zabeležen v kriminalnih analih tega mesta. Omenjenega dne je poslal trgovec Csakaturner iz Čakovca svojega 23letnega sina v Varaždin, da tam pri raznih trdkih inkasira večje zneske. Ko je mladi Csakaturner inkasiral že večjo vsoto, je stopil v lokal trgovca Lavoslava Löwingerja, ki je trdki Csakaturner dolgoval večji znesek. V Löwingerju, ki je opazil, da ima mladi Csakaturner večjo vsoto gotovine pri sebi, se je vzbudil pohlep po denarju. Zato je mladeniču naročil, da naj pride okoli 22. ure k njemu, češ da mora denar šele tekot dneva od svojih dolžnikov izterjati.

Nič hudega sluteč, je mladenič zvečer stopil v stanovanje Löwingerja. Ta ga je takoj pri vstopu udaril z nekim topim predmetom po glavi, nato pa je nesrečno in omanjeno žrtev zaklal. Mrtvecu je odvzel vse denar, truplo pa vtaknil v veliko vrečo in jo odnesel v hlev. Drugi dan je Löwinger plačal mernico v znesku 10.000 dinarjev.

Pokojni Csakaturner je imel prenočevati pri svojem prijatelju Rosenbergu v Varaždinu. Ker ga ni bilo k njemu, je odšel Rosenberg zjutraj k Löwingerju. Vedel je namreč, da je mladi Csakaturner odšel zvečer inkasirati k Löwingerju. Ko je Rosenberg vprašal je mladi Csakaturner inkasiral že večjo zmedeno odgovoril: »Kaj jaz vem, kje je? Gotovo je ostal pri kaki mladenki...« Rosenbergu se je zdelo vedener dolgovar večji znesek. V Löwinger-najde Csakaturnerja. Preiskal je vso hišo, dvorišče, skladišča in končno je v hlevu našel na vrečo, v kateri je v grozo našel umorjenega svojega prijatelja. Takoj je prijavil slučaj policiji. Löwinger je med tem izvršil samomor. Našli so ga obešenega na vratih sušilnice.

Strahoviti umor je v Varaždinu silno razburil vse prebivalstvo.

Pred novosadskim sodiščem se bo vršila prihodnje dni zanimiva razprava, za katero vlada v javnosti ogromno zanimanje. Gre za znani nameravani atentat na most, ki vodi preko Dunava pri Bogojevu. Obtoženi so trgovci Anton Adam iz Bogojeva, gostilničar Ivan Tulner iz Osijeka in delavca Dušan in Vinko Cikser in sicer po §64. zakona o zaščiti države. Obtoženci so leta 1922 in 1924 prešli večje množine ekrazita z nalogom, da razstrele in poženejo most v zrak. Pri obtožencih se je povodom preiskave našlo večje množine ekrazita.

Tragične in strašne smrti je umrla te dni zasebnica Marija Stembil iz Smlednika. Kuhala je v velikem kotlu krmo za svinje, pri čemer se ji je vnela obleka. Bila je hipoma v plamenu. Pre-

strašena je zbežala iz prostora, na begu pa se je verjetno spotaknila in padla. Kasneje jo je našla njena gospodinja vso ožgano in mrtvo za vratmi v kulinji.

Tragičen slučaj se je te dni pripetil v Reftali pri Osijeku. Posestnikov sin Janoš Ledó se je neprevidno igral s samokresom. V bližini se je nahajala 16letna mladenka Marija Adam. Nesreča je hotela, da se je Ledóju sprožil samokres. Kroglja je zadela Adamovo v vrat. Mladenka je bila takoj mrtva.

V tvornici za izdelovanje strojev. Effenberger v Daruvru na Hrvaškem je eksplodiral neki stroj. Pri eksploziji je bil ubit vajenec Andrija Ruta, cemu delavcu je bila odtrgana noga, drugemu pa roka.

Strašne smrti je umrla 3letna deklica Emica Ugriš iz Osijeka. Dekletce, ki je bilo samo doma, se je igralo v vžigalicami. Vnela se ji je obleka in hipoma je bila v plamenu. Nesrečnega otroka so pripeljali v bolnico, kjer pa je v strašnih mukah umrl.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Effekt. 2 in polodst. drž. rente za v. škodo 304, 70dst. invest. pos. iz 1. 1921 72, celjska pos. d. 194, 197, Ljubljanska kred. banka 155, Merkantilna banka 94, 95, Prva hrvaška štedionica 865, 867, Kreditni zavod 165, 175, Strojne tovarne livanje —, 106, Združene papirnice 102, Stavna družba d. d. Ljubljana 55, 56, Šašir d. d. 104, 4 in polodst. kom. zad. dež. banke 20, 22, 4 in polodst. zast. k. kr. dež. banke 20, 22.

ZAGREBSKA BORZA.

Effekt. 70dst. invest. pos. 1921 72 in 1 četrť — 73, 2 in polodst. drž. rente za ratnu štetu 304 in pol — 305,5, Ljubljanska kred. banka 155, Hrv. eskomptna banka 100 — 101, Kreditna banka Zagreb 100 — 101, Hipotekarna banka 55 in pol — 56, Jugobanka 92 — 92,50, Praštedionica 865 — 870, Drava d. d. Osijek 280, Sečera Osijek 465 — 470, Isis d. d. 50, Gutman 230 — 235, Slaveks 100 — 102,5, Slavonija 31 — 32, Trboveljska 300 — 305, Union paromlin 300, Vavče 102, Agraria 42 in 3 četrť — 43,5.

Devize: Amsterdam 22,68 — 22,74, Dunaj 797,50 — 800,50, Berlin 18,495 — 18,525, Italija 227,95 — 229,95, London 274,40 — 275, do 275,20, Newyork ček 56,45 — 56,65, Paris 164 do 166, Praga 167,40 — 168,20, Varšava 10,9275 — 10,9375.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih: Beograd 9,1475, Pariz 14,90, London 25,1175, Newyork 517,50, Milan 21,075, Praga 15,325, Dunaj 73,0125.
— Trst: Beograd 42,70 — 43,50, Pariz 69,50 — 70,10, London 117,50 — 118,50, Newyork 24,15 — 24,45, Praga 71,75 — 72,25, Dunaj 341,50 — 344,50, Curih 468 — 471.

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 11. oktobra 1926

— **Konferenca katoliškega episkopata v Zagrebu.** Včeraj je prišla v Zagreb pod predsedstvom zagrebskega nadškofa dr. Baura konferenca katoliškega episkopata. Na dnevnem redu so bile zelo važne razprave in bo konferenca zavzela svoje stališče napram konkordatu, ki se naj v kratkem sklene med našo državo in Vatikanom. Kakor se zdi, se bo katoliški episkopat na tej konferenci izrekel za uvedbo glagolice v bogoslužju.

— **Gospodarski krogi proti netunskim konvencijam.** Ministrstvo trgovine je sprejelo skoraj od vseh industrijskih, trgovskih in obrtnih zbornic obširne predstavitve, v katerih se gospodarski krogi izražajo proti netunskim konvencijam in zahtevajo primerno spremembo. Konvencije bi se imele v sedanjem zasedanju Narodne skupščine ratificirati. Gospodarski krogi dokazujejo, da bo naša država na gospodarskem polju občutno oškodovana, ako se bodo sprejele konvencije v sedanjih stizacijah. Razumljivo je, da je vlada sedaj v škripcih, ker na drugi strani italijanski poslanik neprestano urgrira ratifikacijo.

— **Memorandum profsorskega društva.** Glavna uprava profsorskega društva bo imela v prihodnjih dneh plenarno sejo, na kateri se bo sestavil obširna memorandum za prosvetno ministrstvo. V tej spomenici bo udruženje sporočilo ministrstvu svoje najnovlješe zahteve tako glede svojega materialnega položaja kakor tudi v šolskih zadevah.

— **Razširjenje meteorološke službe.** Vlada je sklenila, da razširi meteorološko službo v državi. V to svrhu so odobrili potrebni krediti za ustanovitev novih meteoroloških postaj in za nabavo modernih instrumentov za te obsežnejše postaje.

— **Novo neurje v Polhovem gradu.** Poročajo nam: V noči od sobote na nedeljo je v Polhovem gradu zopet divjala sursna nevihta. Lilo je kakor iz škafa. Potoki Velika voda, Božna in potok izpod Sentišta so mahoma narasli in udarili čez bregove. Pota, ceste in mostovi, ki smo jih za silo popravili in napravili, so bili v kratkem času uničeni, razkopani, odneseni. Z največjim naporom smo rešili hišo, ki stoji blizu tam, kjer je stala bivša Koprivčeva hiša. Pri Dolenji vasi so se valili valovi čez most in cesto, tako da je bila vožnja nemogoča in smo imeli pretrgano pošto zvezo. V nedeljo popoldne ni šla pošta od nas in v ponedeljek je mislo prejeti. Zdej je pošta zveza zopet upostavljena; vozi pa čez Zaklanec in Brezje na Dobravo. Naše polje in travniki so zdej še bolj zakopani v kamenje, gruš in gramoz. Božnarjeva žaga, ki je bila nedolgo vsa prenovljena in razširjena, je tako zakopana v gruš in gramoz, da je ustavljen obrat najmanj za dva ali tri mesece. Katastrofe, ki so nas zadele, so tako grozne, da bodo o njih govorili še pozni rodovi.

— **Kurjenje železniških vagonov.** Generalna direkcija državnih železnic je odredila, da se kurjenje železniških potniških vagonov prične 15. oktobra t. l.

— **Kongres jugoslovenskih žen na Bledu.** Na Bledu se prične dne 25. t. m. kongres Narodnega ženskega Saveza, ki bo trajal tri dni. Na kongresu bodo zastopane vse jugoslovenske humane, gospodarske in kulturne ženske organizacije.

— **Ustanovitev madžarskega konzulata v Zagrebu.** V Zagrebu je bil nedavno ustanovljen madžarski konzulat, ki ima svoje prostore v Samostanski ulici 2a. Konzulat prične poslovanje 15. oktobra.

— **Anton Hafner.** Včeraj je umrl v Železnikih po daljši bolezni tamkajšnji ugledni in po vsem Gorenjskem znani veleposestnik in trgovec g. Anton Hafner, tast profesorja g. Val. Rožiča. Pokojnik je bil prava gorenjska napredna in narodna koretna, kremenit značaj in poštenjak od nog do glave. Vedno je bil v prvih vrstah, ako je šlo za narodno ali napredno stvar. Več desetletij je bil tudi naročnik »Slov. Naroda«. Pokojnika, ki je dočkal lepo starost 80 let, pokopajo v Železnikih v sredo popoldne ob 4. Bodi mu blag spomin!

— **Promet na progi Bohinjska Bistrica — Podbrdo.** Radi katastrofalnega neurja, ki je zadelo gorenjo soško dolino v Julijski ceničiji, je bil potniški promet med postajama Bohinjska Bistrica — Podbrdo začasno ustavljen. Vrtil se je le promet z brzovlaki s prestopanjem. Kakor nam javlja direkcija državnih železnic, je bil danes promet na progi Bohinjska Bistrica — Podbrdo popolnoma upostavljen in vozijo redni osebni vlaki.

— **Oranov dijaški dom v Ljubljani.** Za zimski semester 1926-27 je na razpolago 14 prostih mest za uobnože slušatelje filozofske, juridične in tehniške fakultete ljubljanske univerze (prosto stanovanje, kurjava, razsvetljava). Prosilci za ta mesta naj vložijo prošnje do 16. t. m. pri upravnem odboru O. D. D. na medicinskem dekanatu. Prošnjam je treba priložiti uobnože spričevalo, potrjeno od županstva, davčne oblasti in svet. od sodišča. Prosilci vpisani v I. letnik univ. študij, naj priložijo maturitetno spričevalo, oni starejših letnikov pa spričevala o učenjskih uspehih na univerzi.

— **Tatvina orožja v varazdinski okoli.** Na posestvu Žige Beroldingena v okoli Varazdina je bil v noči od sobote na nedeljo izvršen vlom. Storilci so dobro poznali razmere v posloju. Vlomili so v pritlično sobo, kjer je bila shranjena večja zbirka starinskega in novodobnega orožja. Odnesli so več starih s srebrom okovanih pušk in pištol, razne lovske puške in municijo. Škoda se ceni na 100.000 Din. O storilcih manjka vsaka sled.

— **Arretacija dvakratnega morilca v Zagrebu.** Zagrebska policija je včeraj aretirala nekega Zorka Brankova, ki je nedavno izvršil v okolici Sombora dvakratni umor. Svoje žrtve je oropal za večjo vsoto denarja in je nameraval pobegniti v Italijo.

To svojo namero je pisмено sporočil svoji ljubici v Somboru ter ji naročil, naj pride za njim. Slučajno pa je prišlo pismo v roke policije, ki je uvedla zasledovanje in je včeraj nevarnega morilca zaprla.

— **Velik požar na Bledu.** Grozna nevihta, ki je divjala ponoči od sobote na nedeljo v bohinjskem kotu, je objela tudi Bled in povzročila veliko škodo. Okoli 3. jutraj je strela udarila na Rečici v hlev posestnika in žagarja M. Pretnarja. Takoj je bil hlev v plamenu. Na pomoč prihiteli sosedje in požarne brambos so rešili z veliko težavo le živino. Zgorelo je vse poljsko orodje, stroji, vozovi, a tudi velika zaloga sena, slame in detelje, kar bi zastopovalo za reko 15 do 20 glav živine. Celokupna škoda znaša okoli 200.000 Din, zavarovalnica pa le 30.000 dinarjev.

— **Otroške obleke: Kristofič-Bučar!**

Iz Ljubljane

— **lj Združeno slovensko ženstvo v Ljubljani.** pod predsedstvom Franje Tavčarjeve, bo priredilo v korist našim nesrečnim poplavljenim veliko nabiravno akcijo v soboto dne 16. oktobra in v nedeljo dne 17. oktobra. Po vseh ljubljanskih ulicah in trgih bo razpečevalo naše požrtvovalno ženstvo in naša mladina bloke z odkupnimi listki po 1 Din, 5 Din in 10 Din. Opozorjamo na ta dva dneva že danes in prosimo naklonjenost te človekoljubni akciji.

— **lj Visoka starost.** Čila in zdrava — še vedno zaposlena v domačem gospodinjstvu — slavi danes ga. Maksimilijana Šega, sodnega predstojnika vdova, svoj 86. letni rojstni dan.

— **lj Nov poštni nabiravnik** je v delu v Selenburgovi ulici na pošttem poslopiu, tako da bodo poslej zunaj na pošti trije nabiravnik: v Prešernovi in Selenburgovi ulici ter na dvorišču. Da bo z novim nabiravnikom občinstvu jako ustreženo, je povsem umerno, zlasti še, odkar ga pogrešamo pri trafikah Sever, kjer je bil prej leta in leta.

— **lj Zanimivosti s trga.** Po nedeljskih nalivih je zraslo po Gorenjskem obilo gob, kar se pozna dines tudi na ljubljanskem trgu. Kmetice iz Medvode in Vodic so prinesele na trg izredno veliko jurčkov. Cene so pretržno visoke; ena goba velja 3 — 4 Din, merica 7 — 8 Din. Na trgu je izredno mnogo kostanja, zelo lepega iz okolice Kresnic in Laz. Kostanj prodajajo kmetje po 2 do 2.50 Din liter. Maroni na sadnem trgu so po 6 do 8 Din.

Narodna knjigarna

je sedaj v Stritarjevi ulici št. 1 (pred magist atom)

— **lj V počaščenje spomina na svojega draga prijatelja g. Frana Poljšaka** je darovala stalna družba pri Bontarju mesto venca na krsto pokojnika 300 Din za društvo »Skrb za mladino«, 300 Din pa za Sokolski dom na Taboru.

— **lj Tragika ruskega begunca.** V krogih ruskih beguncev in v drugi javnosti je izzvala močan odmev vest o samomoru dnevnica pri velikem županu ljubljanske oblasti, Nikolaja Aleksandroviča Smolenskega. Kakor vsi ruski inteligenti-begunci, je moral tudi on pretrpeti težak križev pot na potu iz Rusije v izemstvo. Nikolaj Aleksandrovič Smolenski je v Moskvi absolviral pravne študije z odličnim uspehom ter se posvetil politično-upravni službi. L. 1920. je moral zapustiti Rusijo ter se je po dolgem potovanju naselil v Ljubljani. Tu se je moral boriti za obstanek in vsakdanji kruh skupno s svojo mlado soprogo, ki se je preživljala kot pianistka. Smolenski je požrtvovalno deloval v ruskih begunskih kulturnih organizacijah, bil je tajnik Ruske Maticice in ruske knjižnice. Tragedija njegovega naporenega življenja se je zaključila v nedeljo zvečer. Njegova soproga je po končanih predstavah v kinu »Ideal«, kjer je nameščena kot pianistka, prišla domov na svoje stanovanje na Dunajski cesti. Vrata so bila zaprta, a v sobi je gorela luč. S pomočjo sosednih strank je vrata odprla in našla moža mrtvega, s prestreljenimi smeti. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. Malo je bilo krivo silno domotožje, malo tudi materijalne skrbi, saj je znašala njegova plača celih 900 Din na mesec.

— **lj Kap ga je zadela.** Pred Narodno tiskarno v Knafljevi ulici je včeraj okoli poldne postalo nenadoma slabo nekemu upokojujencu, ki se je nezavesten zgrudil na tla. Pasanti so ga dvignili ter telefonično poklicali iz redakcije »Slov. Naroda« rešilno postajo, ki je tla odposlala rešilni avto, s katerim je bil nezavesten upokojujenec prepeljan v splošno bolnico. Tu so ugotovili, da je upokojujenec zadela kap. Še danes ni prišel k zavesti in je njegov položaj resen. Bolnik je upokojenec grogovni moister Kelbl.

— **lj Smrtna kosa.** Odlični rodbini g. dr. Albina Steleta je ugrabila nelzproсна smrt hčerko Libušo. Bodi ji lahka zemlja, od katere se je morala pregodaj posloviti. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **lj Vreme.** Včeraj 11. t. m. je ob 21. kazal barometer 766, termometer 8.5 st. C, vlažnost 100 odstotkov. Danes ob 7. jutraj barometer 764.8, termometer 8.5 st. C, vlažnost 100 odst. Opoldne barometer 763.5, termometer 12.5 st. C, vlažnost 95 odst. Jutraj megleno, opokne jasno. Dunajska vremenska prognoza: Lepo vreme ne traja dolgo.

— **lj Društvo »Treznost«** ima v sredo, dne 13. t. m. svoj redni sestanek ob pol 19. v klavirski sobi moškega učiteljskega. Na dnevnem redu je predavanje dr. Nikiča »Škratinski in razgovor o slučajnostih. Pridite polnoštevilno!

— **lj V vlnotu Viktor Sedej.** Ljubljana, Kolodvorska ulica 26 — se točijo pri nas bela, rdeča in črna vina po nizkih cenah.

— **lj Pevski zbor Glasbene Maticice.** Skupna vaja za soprane in alto se vrši danes, v torek ob 6 1/2, za tenorje in baze v sredo 13. t. m. ob 8 zvečer. — Odbor.

— **lj Zastojnikar na železnici.** Delavec Albert M. iz Trnovca pri Ilirski Bistrici je prišel v Jugoslavijo, da si poišče zaslužka, ker v Italiji našim rojakom primanjkuje dela. Iskal je povsod dela in prišel tudi na Stajersko. S seboj je imel okoli 200 lir gotovine in nekaj dmarjev. Ker dela ni dobil na Stajerskem, je nekaj postal pred Laškimi stopil v vlak ter se vozil dalje. Plačal je vožnjo le do Laškega, toda pripeljal se je do Ljubljane. Na glavnem kolodvoru so ga prišli in izročili policiji. Priznal je, da je plačal vožnjo le do omenjene postaje, a je moral na policiji odšteti dvakratno vožnjo do Ljubljane. A ni bilo še dovolj sitnosti. Ker je mejo prestopil brez potnega lista, so ga izročili srezkemu glavarstvu v Logatcu, kjer ga bodo primerno kaznovali in odpravili v njegovo domovino.

— **lj Nezgoda.** Na križišču Dalmatnovce ulice in Miklošičeve ceste je akademik ljubljanske tehnike Ostoja T. po nesreči podrl na tla delavca Alojzija Semeta, ki se je pri tem poškodoval na levi roki. Kolesarja ne zadene nobena krivda, ker je bil v kritičnem trenutku promet na tem kraju precej zamosten in sta se križala dva avtomobila.

— **lj Dve senzacionalni tatvini.** Neki gospej v Ključničarski ulici je neznanca tatila odnesla razne dragocenosti, zlastino in srebrnino v celokupni vrednosti 8500 Din. Tatnica je morala biti zelo rafinirana. — Matevž iz Zaklanca je bil zaposlen v mestni planirni in je delal pri renovaciji prostorov hotela Tratinik. Nekega večera je Matevž pobasal več stvari in jih nesel po Miklošičevi cesti. Strahnik ga je, ker mu je bil sumljiv, pobasal: »Kaj nesete? Kje ste to dobili?«. Ker je bil Matevž odgovor odločen, lasen in na videz pošten, je strahnik Matevža pustil korakati dalje. Hotelir Tratinik je pozneje ovdal, da mu je nekdo pokradel iz kleti več steklenic šampanjca in 31 litrov vina. Osumljen je bil te tatvine ljub. Matevž, ki je moral včeraj romati v samotne zapore policijskega ravateljstva, kjer ni penečega šampanjca. Škoda znaša 1200 Din.

— **lj Najnoveše bluze: Kristofič-Bučar!**

— **lj Drobni policijske kronike.** Od včeraj do danes jutraj sta bili aretirani dve osebi radi tatvine, mlada Viktorija N. pa radi suma tajne prostitucije. Ukrajena je bila vozna plahta, vredna 250 Din. Štirje elegantni pomočniki so prijavljeni radi klenja nočnega mira, dva radi pijanosti, ker sta preveč obhajala sedmino. Prijavljen je neki pretep v gostilni, trije lastniki psov, med drugimi znan sportnik, radi pasje kontumacije in 9 oseb radi cestnopolicijskega reda.

Iz Celje

— **lj Kredit za stavbo novega okrožnega sodišča.** »Nova Doba« in »Marburger Zeitung« poročata, da je bil stavljen predlog, da se vstavi v državni proračun 1926-1927 znesek Din 1.500.000 kot prvi obrok za zgradbo novega okrožnega sodišča v Celju in Din 20.000 za podiranje starega okrožnega sodišča v Celju. Ni treba gubiti besedi, da bi bila taka postavka bolj potrebna kakor karkoli.

— **lj Smrtna kosa.** Na Zgornji Hudijski je umrla gospa Marija Planinšek, vdova po posestniku, v 72. letu starosti. N. v. m. p.

Enrilo

Splošno priljubljen
kavni nadomestek,
okusen i cenen.

Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonialnih trgovinah.

— **lj Ribji tatovi.** V celjski okolici so se v zadnjem času pojavili ribji tatovi. Ribarskemu društvu, ki je razpisalo na tatove znatne nagrade, se je posrečilo zasačiti več takih tičkov. Med njimi je tudi neki »visoko leteči možakar«, ki je z omamljivimi sredstvi lovil ribe. Za take slučaje so, kakor znano, določene visoke kazni.

— **lj Čiščenje kanalov.** Mestni magistrat je odredil te dni čiščenje kanalov, ki so bili že polni nesnage. Dobro bi bilo, če bi se to čiščenje opravilo večkrat.

— **lj Celjski mesarji** nameravajo zopet podražiti cene mesa. Svojo namero utemeljuje s tem, da s sedanjimi cenami ne morejo shajati. Povišanje cen je po našem mnenju neutemeljeno, ker se cene živin od spomladi niso zvišale.

— **lj Sokol.** Redna telovadba nižjih razredov gimnazije in meščanske šole se prične v sredo dne 13. t. m. Vršila se bo vsako sredo od 17. do 18. ure.

Iz Maribora

— **lj Avtomobilske nesreče.** Na državnem mostu je v nedeljo zvečer povozil sofer Franc Š. iz Radvanja dva kolesarja in se končno zaletel v izvoščka, ki mu je pripeljal nasproti. Sofer je vozil na napadni strani in pri tem se s precejšnjo brzino. Oba kolesarja sta dobila težje poškodbe in so morali enega prepeljati v bolnico. Izvošček, v katerega se je nato zaletel avto, je padel z voza, konj pa je dobil težje rane na prsih in na prednjih nogah. Sofer je bil ovađen sodišču. — Istega dne je na potu iz Maribora proti Raču vozil g. Kranjc iz Rača s svojim motornim kolesom v nekega voznika, pri čemer je padel s kolesa in si zlomil spodnjo čeljust. Težko ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico.

— **lj Einspielerjev večer,** ki ga je priredila o priliki obletnice koroškega plebiscita mariborska podružnica Jugoslovenske Maticice, je izredno dobro uspel. Večera se je udeležil tudi sivolasti proš. g. Gregor Einspieler, znani koroški borec in mučenik, ki biva sedaj v obmejnem St. Jurju. V toplih besedah ga je pozdravil predsednik JM g. Detela, ki je v svojem govoru očrtal pomen slavnosti. V mojsterskem govoru je nato orisal prof. dr. Sušnik osebnost in delo Einspielerja za svobodo in pravice naših rojakov na Koroškem. V imenu vel. župana je pozdravil slavljence dr. L. Poljanec, g. Arnuš pa je govoril o koroškem vprašanju nekdanj in sedaj. Slavljence je JM izročila krasno spominsko knjigo s posvetilom, ki ga je zložil prof. dr. Sušnik. Med slavnostjo je zapel pevski zbor »Jadrani« več koroških in narodnih pesmi.

Gospodarstvo

— **lj Stanje vinogradov v Sloveniji.** Zadnje deževno vreme je povzročilo v vinogradih mnogo škode. Zlasti prizadeti so vinogradi v Slovenskih goricah in v Haložah. Grozdje je začelo pokati in gniti. Količina vina bo letos znatno manjša, kakovost pa nekoliko boljša od lanskega pridelka.

— **lj Za izboljšanje trgovinskih odnosov med Jugoslavijo in Španijo.** Španski državni gospodarski svet v Madridu je sprejel predlog enega najodličnejših španskih gospodarskih pravkov, barona de Abella glede izboljšanja trgovinskih stikov med Španijo in Jugoslavijo. Španska potrebuje mnogo svežega mesa in krle svoje potrebe sedaj večinoma s konzerviranimi biagomi. Zato predlaga baron de Abella, naj bi se iz Jugoslavije uvažala živa živina, tako za klanje, kakor plemenska. Nasprotno pa bi Španska lahko uvažala v Jugoslavijo južno sadje, ribe, namizno olje itd. Španski državni svet je preko trgovskih zbornic pokrenil akcijo, da se predlog praktično preizkusi. Ako se bodo pokazali povoljni rezultati, se bodo v kratkem uvedla pogajanja za sklepanje trgovinske pogodbe.

— **lj Izvoz našega zelja na Nizozemsko.** V zadnjih dneh se je pojavilo v Sloveniji več nizozemskih trgovcev, ki kupujejo na veliko zelje ter ga izvažajo v Nizozemsko. Dnevno je šlo v zadnjih dneh po 3 do 5 vagonov čez mejo.

— **lj Obnovitev trgovinske pogodbe s Češkoslovaško.** Ministrstvo za trgovino je zbralo že vse potrebne podatke za sklepanje nove pogodbe s Češkoslovaško. Pogajanja, ki se bodo vršila deloma v Pragi, deloma v Beogradu, bodo v kratkem pričela. Sedanja trgovinska pogodba ni povsem odgovarjala našim potrebam in je upati, da bo nova pogodba bolj ustrezala.

— **lj Pokvarjeni vagoni in zapiranje železniških delavnic.** Znano je, da je preko 10 tisoč vagonov tako pokvarjenih, da so jih morali izločiti iz prometa. Ti vagoni se nahajajo po različnih postajah in dobesečno propadajo, medtem ko vlada na drugi strani, zlasti sedaj v izvozni sezoni, veliko pomanjkanje vagonov. Najznačilnejše pa je, da v istem času odpušča tvornica vagonov v Subotici delavstvo in namerava obrat popolnoma ustaviti. Kot vzrok navaja podjetje pomanjkanje dela, ker ne prejema od države nobenih naročil. S šteđenjem na pravi mestu bi se kaj lahko našli potrebni krediti za popravilo vagonov in tvornice bi imele obilo posla, pomanjkanje vagonov pa bi mahoma izginilo.

Uradništvo in nameščenci veleposestva
Boštanj-Radeče v Boštanju objavljajo žalostno
vest, da je njih šef, gospod

ANDREJ JAKIL
veleposestnik

11 oktobra 1926, mirno v Gospodu zaspal.

Ohranimo velezaslužnemu pokojniku
trajen in časten spomin!

BOŠTANJ, 12. oktobra 1926.

Uprava veleposestva.

To in ono

Vročekrvni Dunajčani

V nedeljo se je vršilo na Dunaju več zborovanj in obhodov, pri katerih je prišlo do ponovnih spopadov. Dopoldne so imeli dva velika zbora svobodomiselci, ki so nato odšli v sprejedu po mestu. Ko je sprevod korakal mimo neke cerkve, iz katere so ljudje ravno odhajali od maše, je godba začela igrati veselo koračnico. To so obiskovalci cerkve smatrali za izzivanje in so navali na svobodomiselce. Prišlo je do prave bitke, ki pa ni zahtevala hujših žrtev, kakor številne bunke po obrazih in glavah. Nastopiti je moral močan policijski kordon, da je obe bojevitih stranki razdružil.

Silno so se razgreti tudi hišni lastniki, ki že leta in leta vodijo brezupno borbo za odpravo stanovanjske zaščite. Ta je namreč v Avstriji, zlasti pa na Dunaju še vse drugačna kakor pri nas in res globoko posega v privatno lastnino. Spremembo stanovanjskega zakona preprečujejo socialisti in komunisti v parlamentu že čez leta s tehnično obstrukcijo. Hišni lastniki prirajo zato neprestano protestna zborovanja in obhode. Tudi v nedeljo so imeli veliko skupščino, ki se je je udeležilo več tisoč hišnih lastnikov. Najprej so se skregali med seboj, končno pa se zedinili v skupnih napadih na vlado in socialiste, ki boljše izvirajo avstrijsko gospodarstvo. K besedi se je javil tudi vodja brezposelnih komunistov, katerega pa so zborovalci že po prvih besedah potegnili z govorniškega odra in navali nanj s pestmi. Govorniku so priskočili na pomoč drugi komunisti in prišlo je do splošnega pretepa, med katerim je predsednik zborovanja zaključil. Policija je spraznila dvorano in razgnala zborovalce.

Most med Evropo in Ameriko

Drzen načrt moderne tehnike.
Premostitev Atlantskega oceana ni nova ideja. Moderna tehnika je premagala že nebroj na prvi pogled nepremagljivih ovir in tako upa v dobljenem času doseči tudi ta cilj. Pred leti je izdelal neki francoski inženjer načrt premostitve Rokavskega zaliva in strokovnjaki so to fantastično delo odobrili. Ker pa ni bilo na razpolago dovolj denarnih sredstev, poleg tega je pa izbruhnila še vojna, so morali ta načrt začasno opustiti. Zdaj pa poroča »Sunday Chronicle«, da nameravajo ameriški inženjerji zgraditi most čez Atlantski ocean, torej med Evropo in Ameriko tako, da bi se lahko vozili v Ameriko z avtomobilom ali vlakom.
Ta most bi spajal ameriško in evropsko ozemlje tam, kjer je razdalja med obema kontinentoma najmanjša. Začenjal bi se pri St. Jones na Novi Fundlandiji in končal v Questownu na Irskem. Dolg bi bil torej 2000 angleških milj. Pri gradbi bi šlo v prvi vrsti za stebre, ki bi jim bilo treba dati trdno podlago na morskem dnu. Tu si hočejo ameriški inženjerji pomagati s cementnimi otoki, na katerih bi stali stebri. Najtežji problem bi bila zgradba teh otokov. Tam, kjer morje ni posebno globoko, bi šlo delo gladko od rok, pri večjih globinah je pa stvar seveda drugačna. Dosedanje izkušnje kažejo, da potapljač v globini 1000 metrov ne more več delati. Pač pa bi se dale spuštiti v morske globine z novomodobne naprave, pod katerimi bi delavci lahko gradili otoke. Most bi obstojal iz treh delov. Zgornja dva dela bi bila za avtomobilski in vojni promet, spodnji pa za železnico. Ker je to delo ogromno, so si zamislili inženjerji graditev mostu na ta način, da bi prevzela polo-

vico dela angleška, polovico pa ameriška armada. Most bi gradili 15 let. Stroški bi znašali okrog 100 milijonov šterlingov.

Omenjeni list navaja tudi korist, ki bi jo imeli Evropa in Amerika od tega kolosalnega podjetja. Železniška zveza med Evropo in Ameriko bi pomenila katastrofo za pomorski promet. Potniki bi nedvomno raje potovali z vlakom, kakor pa s parnikom, ker bi rabili iz Evrope v Ameriko ali nazaj samo pol-druge dan. Most bi bil velikega pomena zlasti za avtomobilski promet. Na njem bi bilo več restavracij in hotelov tako, da bi lahko avtomobilisti med vožnjo udobno počivali. Načrt je torej tu, toda drugo vprašanje je, kdaj in da-li se bo sploh uresničil. Moderna tehnika sicer ne pozna ovir, vendar pa ni verjetno, da bi dočakalo naše pokolenje srečne čase, ko bo mogoče hoditi iz Evrope v Ameriko peš.

Double angleško blago

za zimske in jesenske suknje prima angleško blago že od Din 130 naprej pri tvrdki Drago Schwab, Ljubljana.

Zagonezni avtomobil v Pragi

V petek so našli blizu Prage truplo nekega neznanca, ki je ležal na cesti s prestreljeno glavo. Dasi na trupu razen zaročnega prstana z monogramom ni bilo nobenih znakov, po katerih bi se dala ugotoviti identiteta, so orožniki vendar spoznali, da gre za rafiniran umor. Kmalu so spoznali v umorjenem praškega avtotaksarja Karla Patočka, družabnika neke tvrdke za izposojevanje avtomobilov. Patočka je zapustil v sredo zjutraj svoj stanovanje na Vinohradih in nastopil dnevno službo. Odšel se je v smeri proti Karlinu. Kaj se je zgodilo potem, nihče ne ve. V petek zjutraj so obvestili o tragediji njegove sorodnike. Na kraj nesreče je prihitel njegov brat, vdova in njena mati. Vsi so spoznali v umorjenem Patočka. Orožniki so našli v petek tudi pričo, nekega moža, ki je videl pod mostom, kjer ležalo truplo, avtomobil. Pri avtomobilu so stale tri osebe, neki možki z damo in otrokom. Priča je stopil k njim in vprašal, da-li koga čakajo. Vprašal je moškega, odgovorila je pa dama čes da kaže otroku prirodne lepote.

Gospodu in dami se je poznalo na obrazu veliko razburjenje. Ker je bil odgovor dame zelo suhoparen, se je priča poslovil in odšel svojo pot. Šeferja v avtomobilu ni videl. Ta izpoved je za nadaljnjo preiskavo zelo važna. Neznani gospod in dama sta morala imeti nekaj na vesti, ker sta bila zelo razburjena. Nasprotno pa ni verjetno, da bi jemali morilci seboj dete. Da gre za roparski umor, o tem ne more biti dvoma. Orožniki so namreč ugotovili, da je imel Patočka pri sebi 3000 čeških K in srebrno uro, ki pa je z denarjem vred izginila.

Ker si orožništvo ni znalo pomagati, je poklicalo na pomoč praško policijo, ki je mobilizirala ves svoj aparat, da izsledi neznanega morilca. Kmalu so detektivji ugotovili, da je vozil Patočka usodnega dne nekega neznanca v bližnji trg Letno. Dotični potnik se je pa kmalu vrnil v gostilno, od koder se je odpeljal z najetim avtomobilom, in povedal gostilničarju, da se piše Betsche in da je inženjer. Govoril je dobro nemško in vpletal vmes ruske in angleške besede. Češčina mu pa ni šla. Proti večeru je prosil gostilničarja, naj mu preskrbi avtotakso, da se odpelje z Wil-

sonovega kolodvora v Cheb. Gostilničar je njegovi želji ustregel, toda dozdnevni inženjer se ni odpeljal v Cheb, marveč na Vaclavski trg, kjer je odšel v neko kavarno. V soboto popoldne je prejel policijsko ravateljstvo v Pragi brzojavko iz Velike Belice na Slovaškem, v kateri stoji, da je neki Alois Patočka prodajal avtomobil s tovornim listom na ime umorjenega Karla Patočka. Policija je takoj vedela, da prodaja avtomobil morilec sam ali pa njegovi prijatelji. Takoj je bilo oddano povelje, naj prodajalca aretirajo. In res se je orožnikom v Topolčanah posrečilo aretirati nekega 23letnega Vaclava Hurrycha, ki je imel na obleki krvave lise, pri sebi pa dokumente umorjenega Patočka. Morilca so odvedli v zapore, avtomobil pa zaplenili.

NOGAVICE

„KLUČ“
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše

Cerkev in znanost

Na kongresu anglikanske cerkve v Southportu je nastopil knezofski iz Yorka z zanimivim govorom o stališču cerkve napram moderni znanosti. Cerkev, je dejal med drugim, — je bila čisto napram novim pokretom v literaturi, umetnosti in politiki povsem indiferentna. Posledica tega je bila, da cerkev ni mogla slediti razvoju človeštva in da je v znanstvenem pogledu zaostala. Cerkveni obredi so dolgočasni in suhoparni. Cerkveni nauki so strogo dogmatični. Nasprotno se pa svobodni človeški duh obrača od cerkve in njenih naukov, ker ga s svojo zaostalostjo in konservativnostjo sama odbija. V srednjem veku se je svetovno naziranje bistveno izpremenilo. Na vseh poljih javnega življenja so se pojavile nove struje, toda cerkev je zaprla vrata in ostala za vse novo gluha. Tako je prišlo med njenim življenjem in svobodnim človeškim duhom do popolnega razkola.

Izjema je samo anglikanska cerkev, ki je odprla novim idejam vrata na stežaj. Anglikanska cerkev ni še nikoli izdala indeksa prepovedanih knjig. Cerkev mora pozdraviti vsako novo resnico v prirodnoznanstvu ali v zgodovinski kritiki. Med mladino je nastala nova orientacija. Današnja mladina ne priznava nobenih avtoritet. Ona noče slišati nobenega odgovora, v katerem ni realnosti. Cerkev bi morala ta pokret pozdraviti, ker je v njem mnogo iskrenosti in resnice. Toda vse krščanske cerkve, izjemši anglikansko, so v svoji praksi tako zagrizene in konservativne, da o kakem novem duhu nočejo niti slišati. To velja zlasti za katoliško cerkev, ki se od španske inkvizicije v bistvu ni prav nič spremenila. Cerkev bi morala napeti vse sile, da da nacionalnemu, socialnemu in gospodarskemu življenju duhovno podlago. Toda v svetovni vojni je baš cerkev dokazala, da nima zmisla za socialne in gospodarske interese človeštva. Saj je ona po svojih služabnikih najbolj propagirala mednarodno klanje in uničevanje gmotnih dobrin.

Te besede angleškega knezoškofa so zelo značilne in poučne.

VITEZ Z ŽELEZNO ROKO
(Götz von Berlichingen)

ki je včeraj vkljub raznim savnostim privabil veliko število kinoobiskovalcev. Krasna igra vseh sode ujočih in imenitna režija, napeto zanimiva vsebina, lepi igralci.

IZVEN PROGRAMA SE PREDVaja kot MATICA-JOURNAL št. 3 včerajšnji »Slavnostni sprejem češkoslovaških parlamentarcev«. Film se je predvajal že včeraj pri predstavi ob pol 8. in 9. na splošno zadolžljivo množično občinstvo.

Predstave ob 4, pol 6, pol 8 in 9 uri.

ELITNI KINO MATICA — najudobnejši kino v Ljubljani.
Sredina mesta — telefon 124

Jutri: Elegančna pustolovna igra „KABLERA“.

Kupčije z dekleti

Da kupčija z dekleti v Evropi še vedno bujno cvete je pač javna tajnost. Dasi evropske države budno pazijo na razne sumljive agente z živim blagom in na prošle vodnice, vendar prodaja deklet ne morejo zatreti. Nedavno so prišli na Poljskem na sled dobro organizirani družbi, ki je dekleta en masse izvažala v Južno Ameriko. O sličnem ostudnem slučaju poročajo te dni rumunski dnevniki.

Na pristaniško oblast v Galacu je prispela te dni anonimna ovadba, da se na tovorniškem parniku »Danae« nahaja skritih več mladenk namenjenih za prodajo v Orijent. Pristaniška policija je takoj preiskala vso luko, toda o parniku z imenom »Danae« ni našla ničesar. Pač pa je policija opazila lično, na novo prepleškano galejo »Ismaelo«. Ladija je vzbudila pozornost kriminalnih uradnikov, ki so si jo zato temeljito ogledali. Parnik je vseboval zalogo pšenice. Pod krovom so uradniki našli na skrivaj vrata, od katerih so vodile ozke stopnice v majhno kajuto. Tam je ležalo zvezanih, napol zadušeni okoli 15 mladenk. Večinoma so bile to madžarska in slovaška kmetka dekleta, katera so brezvestni agenti pod raznimi pretvezami in obljubami zvalili s seboj. Dasi so bila dekleta že pet dni na poti, so jih brezvestni kupčevalci samo enkrat nahranili in napojili.

Policija je aretirala kapitana in celokupno posadko broda. Kapitan je izjavil, da je imel nalog, da privede dekleta v Trapezunt, kjer bi jih prevzeli agenti proslulega kupčevalca z dekleti Jurka Simića. Policija je hijene v človeški podobi izročila sodišču.

Živimo prosto

Sir George Newman, načelnik angleškega ministrstva narodnega zdravja, daje v svojem poročilu o zdravstvenem stanju Angležev v preteklem letu zelo dobre nasvete o tem, kako si lahko ohranimo zdravje in preprečimo raz-

ne bolezni tudi brez zdravniške pomoči. Mnogi ljudje, piše sir Newman, se boje kašlja in prehlajenja. Zato se toplo oblačijo, zavijajo vrat in drže v mrazu robec pred ustmi. V zadnjem času si mnogi izpirajo celo nos mence, da je treba nosno in ustno duplino dezinficirati, da se odstranijo bakterije. Izkušnje pa kažejo, da se človeški organizem sam uspešno bori proti bacilom, ako se človek čim več giblje na svežem zraku in pazi na svoje zdravje tudi pri hrani.

Kar se tiče zdravja, je treba po Newmanovem mnenju paziti osobito na to, da imamo vedno na razpolago živila, v katerih je mnogo vitaminov. Kuhane jedi bi ne smele biti vedno na jedilnem listu. Newman opozarja na jedi iz bele moke in riža, ki nimajo dovolj redilnih snovi, osobito ne vitaminov. Na mizi zdravega človeka nikoli ne manjka mleka, smetane ali masla. Zelo priporočljivo je tudi sadje in zelenjava, osobito jabolka in pomaranče. Na jedilnem listu mora biti vsaki dan nekaj svežega. Newman priporoča zlasti zeljnato solato, paradižnike in sarvo sadje.

Zanimivi so tudi rezultati skrbi za deco. Moderna veda je glede na detško prehrano tako napredovala, da umira zdaj neprimerno manj novorojenčkov, kakor pred 20 leti. L. 1901—1910 je umiralo v Angliji od 1000 novorojenčkov 128, dočim jih je umrlo lani samo 75. Ta pomeni, da je ostalo v Angliji lani pri življenju 37.000 novorojenčkov, ki bi bil pred 20 leti pomrl.

× **Brada proti dečji frizuri.** Ameriški mladeniči se nič kaj ne navdušujejo za ekscentričnost današnje ženske mladine. Zlasti energično se protijo dečji frizuri ter kajenju cigaret, ki je med Američani kamoli zelo razširjeno. V znak protesta proti tem ekscentričnostim so stopili mladeniči držav Middleton in Newyork v posebno obrambno zvezo. Član te zveze mora nositi — brado. Seveda je vprašanje, če bo nošnja brade odvrnila dekleta od njihovih muh.

Angleščino
poučuje zopet Miss Farler. — Hiša Tönnies-Obnova, Ljubljana, Pražakova, III. nadst. 2907

Ivan Magdič
krojač
Ljubljana, Gledališka ul. / se priporoča za izsečno in obo / 1-5-1

Libuško
V globoki žalosti naznanjamo, da je Vsemogočni poklical najino nadse drago

Libuško
komaj priče te zemejske poti med svoje krilate.

LJUBLJANA, 11. oktobra 1926.

Dr. Albin in Milena Stelč

Barvne trakove, ogljeni, poveščeni, kopirni papir, hektografični zavrtki in druge potrebščine pri **LUD. BARAGA,** Ljubljana, Selenburgova ulica 6 **Telefon 980**

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, priateljem in znancem tužno vest, da je naš srčno ljubljeni, blagi soprog, oče, tast, svak in stric, gospod

Anton Hafner
posestnik in trgovec v Železnikih

v ponedeljek, dne 11. oktobra 1926 ob 11. uri ponoč po težki bolezni, previden s tolažili sv. vere, udano v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega blagopokojnika se vrši v sredo 13. oktobra 1926 ob štirih popoldne iz hiše žalosa v Železnikih b. št. 74 na pokopališče Sv. Frančiška.

Sv. maša zadušnica za blagopokojnika se bo darovala v četrtek 14. oktobra osemih zjutraj v cerkvi Sv. Frančiška.

V Železnikih, 12. oktobra 1926.

Globoko žalujoči ostali.

Drugi posebnega obvestila

Kdor takoj da, dvakrat da! ZA POPLAVLJENCE!

GRITZNER
sivni stroji

JOSIP PETELI Ljubljana
za obnovo in industrijo
naga vezanja vezan

Pouk šiva
na in umet

Najnižje cene **fuš** **obroke**

Kruta e usoda v človeškem življenju. Neizprosna smrt vzela nam je nenadoma v najlepši dobi ljubljenega sina in brata. V naši neizmerni žalosti nas tolažijo izrazi goboake sočutja, ki nam prihajajo od naših sorodnikov, prijateljev in znancev. — Za to sočutje, prekrasno darovano cvetje in za častno spremstvo pokojnega na njegov zadnji poti vsem naša najiskrenejša zahvala. — Tolaži nas ob enem avest, da si, dragi nam Myron, Bogu vdan izdihni svojo blago dušo, in Te je Vsemogočni rešil vseh gorja tega sveta, katere si od vojne sem, kljub svoji mladosti, v toliki meri preiskusil.

V Ljubljani 12. oktobra 1926.

Zalujoča rodbina dr. Vinko Gregoričeva.